

prebivalstva niti jedne ni. Iz tega je razvidno, da ne le pri ubogih Slovaki, ampak tudi na Reki postopa se približno po trinoškem receptu kralja Heroda, le toliko je razlike, da je oni nedolžne otročice dal faktično umoriti, Madjari pa delajo na to, da bi se pri mladini prej kot moč vdušil slovanski živelj, in to v vseh deželah ogerske krone.

Res se je toraj čudom čuditi, kako da se visoki in najvišji vladni krogi na taka početja vse premalo ozirajo, in da se narodska enakopravnost pušča vedno bolj in bolj v nemar. Saj je jasno kot beli dan, kako še manj kot plitva je madjarska zvestoba nasproti Avstriji, in jako slab politik je ta, ki tega ne sprevidi. Živih dokazov o tem v zgodovini kar n.rgoli. Vsaj ene navedimo! Komaj se je bila na pr. l. 1848. vnela vstaja v Italiji, zdajci so bili tudi Madjari na nogah. In to brez vsakega uzroka. Ako so imeli dajati grajščinam velike desetine in morali delati tlako, od tega Avstrija ni imela nič dati v žep; — davke pa so imeli tako majhne, zraven pa prostosti tolike, kakor enako komaj kje v kaki državi v Evropi. Prvi njihovi čin bil je, če se še prav spominjam, da so se sedmograški graničarski Sekulci (Szekler) vpri, da niso hoteli marširati na bojno polje v Italijo, akoravno so bili za čas vojske v to obvezani vsi graničarski polki. (Za te so bili poznej tudi sedmograški štirje graničarski regimenti [2 sekulska in 2 valaška] najpred razdrti.) Za daljni dokaz, kaki duh prešinja Mažare in zlasti njih vojake, navedem naj, kar sem pred nekoliki leti bral v nekem časniku, da v nobenem izmed vsih avstrijskih polkov ni toliko prestopkov in kaznovanj zaradi vojaške nepokorščine (Insubordinazion), kakor v mažarskih.

(Dalje sledi.)

Poučni in zabavni drobiž.

Knežja palača v Trogiru. Starinsko poslopje v Trogiru, v katerem sedaj zboruje mestni zbor, bila je nekaj palača Šubićev. Tukaj je vladal pogumno knežji rod, ki je ves civilizovani svet seznanil s hrvaškim narodom, iz katerega potomci osvobodili so Hrvaško in Ogorsko turškega jarma. V tej palači je bil tudi oni slavni shod veljakov, na katerem sta se mesti Trogir in Omiš prvi izrekli za ustajo, ki je trajala trideset let. Ta zgodovinski spomenik sedaj razpada, ali mestni zbor je sklenil, da še obnovi to poslopje in ohrani potomstvu ta spominek hrvaške mogočnosti.

Jezik mravljincev. Profesorja Garnerja, ki je iznašel opičin jezik, prekosil je učenjak Janet, kateri je preučil glasovne organe mravelj anatomičnim potom in z mikrofonom njih jezik, ter se prepričal, da imajo določene mej sabo različne glasove.

66. shod nemških prirodznancev in zdravnikov zboroval bode letos na Dunaji od 24. do 30. septembra. Ta shod je bil že dvakrat na Dunaji, namreč 1832. in 1856. l. Pripravljalno delo sta letos prevzela prof. dr. pl. Kerner in dr. Exner. Določilo se je že 40 sekcij in določili zanje funkcijonarji. Ti shodi so velikega pomena za prirodznansko znanost.

Zlate ribice večkrat poginejo v vodi. Temu je navadno to krivo, da se voda, katera se postavlja na solnce tako ogreje, kakor bi bila dalje časa na peči. Posode z zlatimi ribicami se torej ne smejo preveč izpostavljati na solnce.

Novice.

— **Nedeljski počitek.** Te dni objavil se je ministerski ukaz, s katerim se določa za trgovino z živili nov nedeljski počitek. Dosedaj so smele biti ob nedeljah prodajalnice za živila ves dan odprte. Od zdaj naprej smejo biti take prodajalnice v krajih, ki štejejo nad 20.000 prebivalcev odprte le do 12. ure opoludne in se smejo odpreti zopet od 6. do 8. ure zvečer. Po vseh drugih manjših krajih se morajo prodajalnice zapreti ob 3. uri popoldne. Prodajalnice branjeveev, prodajalnice mešanega, specerijskega blaga in delikates, suhega mesa in klobas kakor sploh prodajalnice živil morajo biti torej po mestih čez 20.000 prebivalcev zaprte ob nedeljah od 12. ure opoludne do 6. ure zvečer. Po deželi morajo biti prodajalnice zaprte od 3. ure popoldne naprej. Pekarnic, slaščičarnic, gostilen in kavaren to ne zadeva. — Glede tabačnih trafik in loterijskih kolektur se je odredilo, da je ob nedeljah trafike in loterije, združene s prodajalnicami, v krajih z najmanj 20.000 prebivalci, zapreti opoludne. Če se v dotični prodajalnici prodajajo živila, ki se smejo ob nedeljah popoldne po 6. uri k večjemu dve uri prodajati, sme ta čas biti odprta tudi trafika in loterija. Povsod drugod je ob nedeljah trafike in loterije ob 3. uri popoldne zapreti. Ta naredba pa ne velja za prodajalce, ki prodajajo tabak v posebnih, od svoje prodajalnice ločenih prostorih, niti za samostojne trafike in loterije, kakor tudi ne za krčmarje in kavarnarje, ki tobak prodajajo.

— **Otvoritev proge dol. železnic:** Grosuplje-Novomesto-Straža vrši se slovesno dne 31. maja t. l. po tem le vsporedu: Slavnostni vlak odide iz ljubljanskega južnega kolodvora ob 8 uri 10 minut zjutraj in pride v Grosuplje ob 9 uri 3 min., v Višnjo Goro ob 9 uri 46 min., Zatičino ob 10. uri 5 min., Radohovovas ob 10. uri 27 min., Veliko Loko ob 10. uri 52 min., Trebnje 11. uri 10 min., Mirno peč ob 11. uri 37 min., Novo mesto ob 12. uri 5 min., Stražo ob 12 uri 32 min., v Novo mesto nazaj ob 1. uri 10 min. — Slavnostni obed bode v Novem mestu na postaji. — Iz Novega mesta odide slavnostni vlak ob 5. uri 30 min. popoldne in pride v Ljubljano ob 9. uri na južni kolodvor.

— **Po dolenske železnice progi** Ljubljana-Kočevje vozilo se je meseca aprila 17.364 oseb in se prepeljalo 18.043 ton blaga. Skupnih dohodkov je bilo 31.440 gld. Od 1. januarja do 30. aprila 1894. je bilo vseh dohodkov 128.593 gld. Povprečni dohodki za eno leto in en kilom znašajo 5.358 gld.

— **Trgovsko bolniško in podporno društvo** v Ljubljani je imelo minolo nedeljo svoj občni zbor. Iz poročil o društvenem delovanju posnamemo, da je imelo društvo početkom letošnjega leta 568 društvenikov, mej temi 258 v Ljubljani. Bolnikov je bilo pretečeno leto 110, za katere se je izdalo 6000 gld. 70 kr. Podpor se je dalo 1155 gld. Skupno društveno premoženje znaša koncem lanskega leta 90.050 gld. 85 kr. in sicer spada bolniški blagajni 42.912 gld. podporni pa 47.138 gld. 85 kr. V ravnateljstvo so bili voljeni za dobo treh let gg.: Emerih Mayer, Matevž Treun, Emil Randhartinger, Miroslav Soss, Fran Schantel, Avgust Skaberne, Alojzij Kajzelj, Ivan Mejač, Alojzij Lilek. V revizijski odbor gg.: Alfred Ledenik, Vilko Mayer in Urban Zupanec; slednjič namestnikoma gg.: Fran Mulaček in Ignacij Šetine.

— **Obrtnim nadaljevalnim šolam** na Kranjskem je za l. 1894. naučno ministerstvo dovolilo nastopne podpore: Ljubljana 2300 gld., Postojna 250 gld., Škofjaloka 270 gld., Kočevje 280 gld., Krško 300 gld., Kranj 250 gld., Metlika 200 gld., Tržič 350 gld., Novo mesto 450 gld., Radovljica 250 gld., Kamnik 400 gld., Št. Vid nad Ljubljano 170 gld. in Ribnica 80 gld.

— **Pošta v Spodnji Šiški** dobi s 1. junijem t. l. za

poštne pošiljatve in brzojave namenjene v Ljubljano isti poštni tarif, kakor je določen za lokalne pošiljatve v ljubljanskem mestu. Vsak brzjav ali poštna pošiljatev naslovljena iz Ljubljane v Spodnjo Šiško ali obratno stal bode ravno toliko, kakor brzjav ali poštna pošiljatev oddana v ljubljanskem mestu in namenjena tudi za mesto. Glede poštnih pošiljatev in brzjav smatrati je torej Spodnješiško kot pripadajoče k ljubljanskemu mestu.

— **Izlet »Sokola« v Novo mesto** dne 3. junija t. l. obeta biti prav veličasten. Izleta se udeležita korporativno tudi pevski društvi „Ljubljana“ in „Slavec“. Posebni vlak odhajal bo iz Ljubljane ob 5. uri zjutraj in se vrnil v Ljubljano v ponedeljek ob 3. uri zjutraj. Vožnja stane iz Ljubljane tja in nazaj za I. razred 4 gld. 35 kr., za II razred 2 gld. 90 kr. in za III. razred 1 gld. 45 kr. Vožne listke je dobiti pri g. Češarku v Šelenburgovi ulici, g. Sossu v Špitalskih ulicah, g. Sokliču pod Trančo in g. Zagorjanu na Kongresnem trgu.

— **Slovenski otroški vrtec** v Mariboru otvori družba sv. Cirila in Metoda s pričetkom bodočega šolskega leta. Vrtec vodile bodo tamošnje šolske sestre. Vrtec se je bil otvoril že pretečeno leto, a se je moral vsled nagajivosti od neke strani zopet zatvoriti. Rekurz družbin glede te zadeve je zdaj naučno ministerstvo ugodno rešilo.

— **Drugo letošnje porotno zazedanje** prične pred tukajšnjim dež. sodiščem dne 28. maja t. l. Zagovarjali se bodo: Janez Cotman zaradi tatvine, Peter Dacar zaradi uboja. Angelo Della Flora zaradi uboja; dne 29. maja Jožef Vrtačnik zaradi goljufije, Janez Papler zaradi spolskega posiljenja; dne 30. maja Anton Prelovšek, Janez Abe, Ant. Jenko in Franc Aleš zaradi zavratnega umora, tatvine, težke telesne poškodbe in javnega nasilstva; dne 5. junija Franc Kocjan, Jakob Jane, Janez Galle in France Šinkovec zaradi uboja, Jožef Bizjak zaradi tatvine; dne 6. junija France Štefe zaradi ponarejanja denarjev, Anton Kerne zaradi ropa. Obravnava dne 30. maja proti Antonu Prelovšku in tovarišem, ki bo trpela več dni tiče se zavratnega umora doprinesenega nad okrajnim sodnikom dr. Adalbertom Krausom v Škofji Loki v noči od 1. na 2. julija 1879. leta.

— **Toča** pobila je po raznih krajih na Dolenjskem tako po mokronoški občini, škocijanski občini in po nekaterih krajih občine Tržiše. Tudi okrog Krškega in Novega mesta je divjala toča in napravila semtertja več škode. Prizadeti so po toči tudi posamezni kraji v ribniškem in velikolaškem sodnem okraji istotako okolica metiška. — Z ozirom na te po nekaterih krajih preobčutne škode, provzročene po gori imenovanih krajih vsled toče stavili so slovenski poslanci v poslanski zbornici dne 19. t. m. nujni predlog, ki gre na to, da se poškodovancem dovoli iz državne blagajnice primerna podpora. Predlog se je sprejel in naročilo vladi, da preišče škodo, katero je toča napravila in naj dovoli prizadetemu prebivalstvu primerno podporo.

— **Utonil** je na Krškem v Savi dijak prvega razreda tamošnje meščanske šole Ant. Arigler iz Idrije.

Anarhisti.

V Barceloni na Španjskem je bila cela anarhistična četa. Devet izmed teh anarhistov se je imelo zagovarjati zaradi napada na maršala Camposa. Vojno sodišče jih je obsodilo 6 v dosmrtno prisilno delo in štiri k smrti. Poslednje štiri so dne 21. tega meseca ob štirih zjutraj ustrelili. Jeden se je izpovedal, drugi so pa šli v smrt kličeč: živela anarhija!

V Parizu so pa te dni usmrtili anarhista Henryja, kateri je vrgel bombo v nekem hotelu in več ljudij poškodoval. Ta anarhist je vso noč pred usmrtenjem jako trdno spal, tako da so ga zjutraj težko vzbudili. Pri odhodu iz ječe in pa pri prihodu na morišče je klical: „Živela anarhija!“ Sicer so se pa o njem zadnji čas izvele razne čudne stvari. Bil je tudi velik tat. On je bil vodja tatinski četi, katera je v Parizu v neki hiši v policiste preoblečene preiskala in mnogo dragocenosti odnesla. Sicer to ni nič čudnega. Anarhisti so si postavili za načelo sedanjo človeško družbo na vse mogoče načine oškodovati in mej te načine spada tudi tatvina.

Ko so usmrtenega Henryja peljali k pogrebu je več anarhistov se zbralo in klicalo: Živela anarhija, živela komuna, živel Henry! Tri je policija zaprla. Policija je tukaj imela priložnost se prepričati, da ima Henry mnogo somišljenikov, da se še tako hitro ne bodo dali vsi odpraviti. Da se naredi konec anarhizmu, bode treba pač še drugih sredstev, guilotiva ne bode pomagala.

V Marzilji na Francoskem je napadel neki anarhist tovarnarja Blanca na ulici z bodalom in ga nevarno ranil.

Dne 21. t. m. zvečer so v dokaz, da anarhisti še ne mirujejo, našli v prvem nadstropju neke hiše v Parizu pred stanovanjem duhovnika Garnier bombo s prižgano užigalno vrvico. Vrata je hitro ugasnil vrvico in tako nevarnost preprečil. Bombo so odnesli v kemični laboratorij, kjer so jo previdno narazen vzeli in se prepričali, da je bila napolnjena s kloralnim smodnikom in pa železnimi kosci.

Ta bomba je bila namenjena pred vsem duhovniku Garnier, katerega jako sovražijo anarhisti in socialisti, ker izdaja krščanko-socialni list „Peuple Francaise“ in v njem pobija anarhiste in socialiste.

Velika sleparija

se je te dni odkrila na Dunaji. Sodnija je začela preiskavo proti bratoma barona Vilfridu in Lotarju Schröckingerju, sinovoma dne 1. maja 1882. umrlega tajnega svetnika, sekcijskega načelnika v poljedelskem ministerstvu. Starši ima 42, mlajši po 33 let. Oba sta jako elegantna gospoda. Precej časa je že bilo znano na Dunaji, da ta dva gospoda silno lahkomišljeno zapravljata. Oba sta bila poprej v državni službi, starejši je bil finančni tajnik v tobačni režiji, mlajši pa oficijal pri upravi državnih posestev. Starši teh dveh poštenjakov je dovršil gimnazijo in pravoznanske študije in je v državni službi se popel do 8. činovnega razreda. Mlajši je pa dovršil le spodnjo gimnazijo in kmetijsko šolo, bil jednoleten prostovoljec in desetnik, ter je potem prišel k upravi državnih posestev.

Ker sta zelo zapravljala in začele prihajati pritožbe, kako lahkomišljeno delata dolgove, so ju vpokojili. Dobil sta pokojnine 525 in 300 gld.

Goljufije imenovanih gosp. so dvojne vrste. Goljfovala sta pri friedrichsdorfskih fužinah, kjer je bil Lotar